

OPINIE

Met ‘vulvalip’ doe je vrouwen geen recht

Schaamlip moet in de ban, vulvalip moet het worden. Goedbedoeld, zegt Ewald Vervaet, maar ook grote onzin.

Een bezoeker maakt een foto van het kunstwerk *The Great Wall Vulva* van de Britse kunstenaar Jamie McCartney, in het Wilzig Erotic Art Museum in Miami Beach, Florida (VS), op 28 november 2022. FOTO: EPA

EWALD VERVAET

E nkele Dolle Mina's en de actiegroep Schaamteloos gaan er op 5 september voor demonstrenen, maar nu al hebben ze voor elkaar gekregen dat de dikke Van Dale het woord 'vulvalip' op het internetwoordenboek gaat zetten. Naast en niet ter vervanging van het woord 'schaamlip'. Dat zou suggereren dat er met dat lichaamsdeel wat mis is.

Een schoolvoorbeeld van goedbedoelde onzin. Er zitten namelijk ten minste vier denkfouten in.

De eerste denkfout is dat het woord 'schaamlip' alleen stigmatiserend is als je er de meest extreme betekenis van 'schaamte' bij haalt: bij iets schandelijks zoals in de zin 'Hij moet zich dood schamen!'. De gewone betekenis is echter dat je iets wilt verhullen.

Woorden als 'schaamlip' en 'schaamhaar' staan dan ook voor 'lichaamsdeel dat men slechts met eerverlies openlijk laat zien'. Dit in tegenstelling tot 'mondlip' en 'hoofdhaar' die men altijd en overal kan vertonen.

Omgekeerd spreken we niet van de 'schaamzak' van de man en de 'schaamkietelaar' van de vrouw alsof die ook een tweede zak respectievelijk kietelaar zouden hebben, die men wél zonder blikken of blozen kan blootstellen.

Een alternatief is dus niet echt nodig, maar als men dan toch per se een ander woord wil, geef ik 'geslachtslip' (als in 'geslachtsdeel') of – nog mooier, vind ik – 'venuslip' (als in 'venusheuvel') in overweging.

Zo 'schaamlip' al een kwaal is, dan is het middel 'vulvalip' erger. In het Latijn staat het woord 'vulva' niet voor de baarmoeder van de vrouw (die heet 'uterus'), maar voor die van de zeug! Bovendien vonden de Romeinen een gebakken vulva ronduit een lekkernij.

Wil Van Dale de vrouw echt via 'vulvalip' met een zeug en een lekkernij in verband brengen? 'Vulva' is namelijk pas tegen het eind van de

dertiende eeuw in het Engels schaamspleet van de vrouw gaan betekenen. Ik vind dat we als Nederlandstaligen dit voorbeeld van de Engelstaligen niet moeten volgen.

Een argument vóór 'vulvalip' is dat dat 'anatomisch correct' zou zijn. Dat is het alleen als we het Engels volgen. Onze Latijnstalige voorouders zeggen wat anders. De schaamspleet van de vrouw lijkt in de verste verte niet op de baarmoeder van een zeug...

De derde denkfout is dat genoemde actievoerders met het woord 'vulvalip' naar een 'stukje emancipatie van de taal' streven (NRC, 08-08). Emancipatie houdt in dat men meer rechten krijgt, en wel tot gelijke rechten met anderen zijn bereikt. Alleen mensen en groepen mensen kunnen rechten en plichten hebben en onderhouden (of, zoals volgens mij in de VS dreigt, verkwanselen), maar talen niet.

‘Van Dale, u heeft vier redenen om uw plan af te blazen’

Wel kunnen taalgemeenschappen emanciperen. Zo heeft de Nederlands- en Vlaamstalige gemeenschap bij onze zuiderburen gelijke rechten afgedwongen als voor de Frans- en Waalstalige gemeenschap. En onlangs heeft de Friese taalgemeenschap in ons land ervoor gezorgd dat elke leerling in Friesland vanaf 1 augustus dit jaar het recht heeft om Fries te leren.

Als burger hoop ik dat vrouwen hun energie eerst en vooral steken in het rechte trekken van wat in ons land in de rechtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen krom is. En dat ze 'geslachtslip' of 'venuslip' als alternatief voor 'schaamlip' beschouwen als een kers op de taart. Dan praten we over een echte lekkernij...

Schaamteloos stelt: 'Laten we de

schaamte uit onze taal verwijderen, waardoor we samen een stapje dichtter bij een schaamtevrije samenleving komen'. Hier zit een onhoudbare kijk op taal en denken achter.

Een taalverandering brengt namelijk geen maatschappijverandering voort. Het gaat niet om woorden maar om de begrippen achter woorden. Het lijkt me dat onze samenleving de eerstkomende decennia het vrije tonen van de geslachtsdelen zal blijven afwijzen, ongeacht hoe we die noemen.

Meer in het algemeen geldt dat taal en denken op allerlei manieren niet samenvallen. Ik zal twee manieren noemen.

Tot ongeveer anderhalf jaar ontwikkelt het denken van het kind zich, terwijl de taalontwikkeling in de zin van woorden-zinnen-grammatica pas met anderhalf begint. Zo gaat het kind rond 4 maanden naar voorwerpen binnen handbereik grijpen en probeert het rond 8 maanden ook voorwerpen buiten handbereik te grijpen, door er kruipend, tiggerend of billenschuivend naartoe te bewegen. Dat ontdekt het allemaal zonder taal.

Ook bij dieren, die nu eenmaal nooit woorden-zinnen-grammatica zullen bezigen, zien we vormen van denken. Zie apen die ontdekken dat ze een hooghangende banaan kunnen grijpen door er dozen onder op elkaar te stapelen.

Ons denken is woordenloos. Pas nadat we een gedachte hebben, geven we er woorden aan. Dat merkt men bij zichzelf: bij het krijgen van een inval. Als dat tijdens een gesprek gebeurt, struikelt men vaak over zijn eigen tong omdat men weer nieuwe gedachten krijgt.

Redactie van Van Dale, u heeft volgens mij vier redenen om uw plan af te blazen. Beter ten halve gekeerd en ons op het woord 'schaamte' bezinnen, dan met goedbedoelde onzin ten hele gedwaald.

Ewald Vervaet, wis- en natuurkundige en ontwikkelings- en leespsycholoog.